

11

2018

ISSN-0207-4710

GÖYƏRÇİN

QUMRU VƏ QARTAL BALASI

Bir neçə il bundan qabaq babamgilin balko-
nundakı antenanın üstündə qumrular yuva
qurmuşdular. Onlar hər il iki yumurta qoyur, kürt
yatıb cüt bala çıxarırdılar. Balalar elə sürətlə
böyüyürdü ki, yuva onlara darlıq eləyirdi.
Qanadları bərkiyəndən sonra isə onlar uçub
gedirdilər. Babam bizə bərk-bərk tapşırırdı ki,
yuvaya əl vurmayaq. Deyirdi ki, belə etsəniz
quşlar perikər, bir də bura gəlməzlər.

Biz isə hər il quşların necə yumurtlamağını,
bala çıxarmağını maraqla izləyerdik. Quşlar bizə
elə öyrəşmişdilər ki, gəlib yaxından baxanda
belə çəkinmir, uçmurdular. Bəlkə də dilləri olsa
bizimlə söhbət eləyərdir.

Bir il ustalar evi təmir eləməyə
gəlmişdilər. Yuvada bala olduğu üçün
babam qoymadı ki, pəncərəni
dəyişsinlər. Yalnız quşlar uçub
gedəndən sonra ustalar öz
işlərini gördülər. Antenanı
yenidən öz yerinə vurub,
yuvanı da onun üstünə
qoydular. Ancaq növbəti il
quşlar bu yuvaya qayıdıb
gəlmədilər. Babam hə-
mişə ustaların qara-sına
deyinir, bizsə ümidlə
quşların nə vaxtsa geri

qayıdacağı günü gözləyirdik.

Aradan bir xeyli keçmişdi. Bir dəfə babam na-
maz qılanda mən balkona çıxdım ki, ona mane
olmayım. Balkondakı gül qabının yanına qonan əyri
dimdik, iti caynaqlı bir quşu görüb heyretləndim.
Qışqıra-qışqara evə qaçıb dedim ki, ay nənə,
balkonumuza qərribə bir quş gəlib.

Nənəm quşa baxsa da, onun nə quşu olduğunu
bilmədi. Dedi ki, sakit dayan, baba namazını qur-
taranda gəlib ona baxar.

Balkondakı quşa baxanda babam gözlərinə inan-
madı. Sakitcə dedi ki, bu qumru deyil, qartal ba-
lasıdır. Görmürsən necə böyük və vüqarlıdır! Doğ-
rudan da, nələ ayaqlarının, dimdiyinin sarısı get-
məsə də, qanadları bərkiməsə də, qartal balasının
əyri dimdikləri iti, caynaqları möhkəm, görkəmi
vüqarlı idi. Gözləri elə bil ki, yol çəkirdi... Babam
yaxına gəlib onun şəklini çəkdi. Quş heç yerindən
tərpənmədi də. Mən onun yanına dən səpdim,
balaca bir qabda su qoydum. Ancaq qartal balası nə
su içdi, nə dən yedi. Xeyli dayandı, dayandı və
birdən qanad çalıb harasa uçdu. Biz onun ar-
xasınca baxa-baxa qaldıq.

Nənəm quşun hara getdiyini soruşanda ağılıma
qərribə bir fikir gəldi. Nənəmə dedim ki, ay nənə,
qumrular, göyərçinlər bizim yanımıza gəlirdilər,
qartal babanın...

SƏN ORUCSAN, MƏNDƏN İSƏ...

Saranın anası, nənəsi və babası harasa
birlikdə iş dalınca getmişdilər. Onlar evə
qayıdıb gələndə Sara rəfiqəsi Nigarla
telefonla danışdı. Telefonun dəstəyi əlin-
də qapını açdı. Hərəni öz dilində salamladı:

-Mama, privet!

-Nənə, salam!

-Baba, salamməleyküm!

Nənəsi Saranı qucaqlayıb öpdü. Baba
ona yaxınlaşanda isə qız kənara çəkildi.
Babasının incidiyini gören şeytan qızcığaz
onun könlünü aldı:

-Baba, mənə yaxın gəlmə! Çünki sən
orucsan, məndən isə kolbasa iyi gəlir...

AYAQLI GÜNLƏR

Saranın anası xarici ölkələrdən birinə eza-
miyyətə getməli idi. Ona görə də öz balaca
qızını gətirib nənənin, babanın yanına qoydu.
Ge-dəndə tapşırırdı ki, nənənin, babanın sözü-
nə bax, onları incitmə. Bir həftə nədi ki, qayıdıb
gələcəm.

Sara mismırığını sallasa da, bir söz demədi.
Razılaşmaqdan başqa çarə yox idi... Ana getdi,
qızcığaz isə qaldı. Gözləri bahar buludu kimi
doldu. Nənə ilə baba onu ovundurmağa çalış-
dılar. Ancaq Sara sözə baxmır, kürlük
eləyirdi...

Aradan iki gün keçdi. Nənə gözləri yol çəkən
nəvəsini ovundurmaq üçün dedi ki, mənim
balam, bax iki gün getdi, qaldı beş gün...

Sara tərs-tərs baxıb, bic-bic gülümsündü:
-Ay nənə, günün ayağı var gedə?

SÜNBLÜCÜK

(Ukrayna nağılı)

Krut və Vert adlı iki siçan və Qırmızıpipik bir xoruz var idi. Siçanların ora-bura qaçmaqdan, sümsünməkdən başqa əllərindən bir iş gəlmirdi. Qırmızıpipik xoruz isə səhər tezdən banlayıb hamını yuxudan oyadar, sonra isə heyət-bacada işləməyə başlayardı.

Bir dəfə xoruz heyətdə eşələnəndə gözlərinə gözəl, qəşəng bir buğda sünbülü sataşdı. O, sevincək siçan balalarını çağırırdı:

-Krut, Vert, bir gəlin görün mən nə tapmışam!

Siçanlar qaça-qaça gəldilər. Sünbülə baxıb dedilər:

-Bunun qılçıqlarını döyüb təmizləmək, dənini çıxarmaq lazımdır.

-Kim bu işi görə bilər? – Xoruz soruşdu.

-Mən yox, - Krut cavıladı.

-Mən də bacarmaram, -Vert qışqırdı.

Xoruz dedi:

-Yaxşı, bu işi mən özüm görəyəm.

Sonra o, işləməyə, buğdaları qılçıqdan ayırmağa başladı. Siçanlar isə ona baxa-baxa oynamağa başladılar.

Xoruz öz işini görüb qurtardı. Özündən razı halda banlayıb dedi:

-Ey, siçanlar, yaxına gəlin. Görün nə qədər buğda təmizləmişəm!

Siçanlar qaçıb gəldilər, buğdaya baxıb dedilər:

-Hə, indi bunları aparıb dəyirməyə üyütmək lazımdır.

-Bəs bu işi hansınız görə bilərsiniz?

-Mən yox, - Krut qışqırdı.

-Mən də yox, - Vert qışqırdı.

-Yaxşı, - Xoruz dedi. – Buğdanı dəyirməyə mən özüm apararam.

Sonra o buğda ilə dolu kisəni belinə alıb, dəyirməyə sarı getdi.

Siçanlar isə bu vaxt ora-bura qaçır, bir-

birinin üstündən tullanır, əylənirdilər.

Xoruz dəni üyüdü, bir kisə unla heyətə qayıtdı və siçanları çağırdı:

-Krut, bura gəl! Vert, bura gəl! Görün nə qədər un gətirmişəm?

Siçanlar sevinə-sevinə qaçıb gəldilər. Una baxıb dedilər:

-Çox sağ ol, ay Qırmızıpipik! Sənə əhsən! İndi bu undan xəmir yoğurub kökə bişirmək lazımdır.

Xoruz soruşdu:

-Yaxşı, kim xəmir yoğuracaq, kim kökə bişirəsek?

Siçanlar bir-birinə baxıb dedilər:

-Mən yox!

-Mən də yox!

Xoruz bir az fikirləşdi və dedi:

-Hə, bu işi də özüm görməliyəm.

Xoruz su gətirib xəmir yoğurdu. Odun daşıyıb, sobanı yandırdı. Soba isinən kimi xəmiri onun üstünə qoydu...

Siçanlar isə həmin vaxt sobanın o yanına, bu yanına qaçır, atılıb-düşürdülər.

Nəhayət, kökələr bişdi. Xoruz onları dimdiyi ilə götürüb stolun üstünə qoydu. Heç siçanları çağırmağa ehtiyac da qalmadı. Onlar tez qaçıb gəldilər.

-Oy, acından ölürəm! –Krut dilləndi.

-Mən də bərk acmışam! – Vert ağzının suyu axa-axa kökələrə baxdı.

Siçanlar stolun dövrəsində əyləşib yemək istəyəndə xoruz quqquldadı:

-Quqquluqu! Bir dayanın, tələsməyin! Deyin görüm sünbülü kim tapdı?

-Sən tapdın! – siçanlar ikisi də birdən dilləndi.

-Kim sünbülü döyüb dəni samandan ayırdı?

-Sən! – Siçanlar dedilər.

-Kim buğdanı üyütmək üçün dəyirməyə apardı?

-Sən...

-Kim dəni üyüdü unu evə gətirdi?

-Sən...

Kim su daşıyıb xəmir yoğuru, kim odun gətirib sobanı yandırdı, kim kökələri bişirdi?

Siçanlar yaltaqlandılar:

-Sən! Sən! Hamısını sən elədin!

Xoruz tükələrini qabartdı:

-Bəs siz nə iş gördünüz?

Siçanlar deməyə söz tapmadılar. Onlar sakitcə çıxıb getdilər, xoruz isə dimdiyinin ucuyla da olsa onlara qalın demədi. Ona görə ki, bu cür tənbellər kökə yeməyə layiq deyillər...

Tərcümə edib işləyəni:

R.Y.Əliyev

QAR QIZ VƏ TÜLKÜ

(Rus xalq nağılı)

Biri var idi, biri yox idi, bir qoca kişi və bir qoca nənə var idi. Onlar balaca nəvələri ilə yaşayırdılar. Qız bəmbəyaz olduğundan nənə ilə baba onu əzizləyər, həmişə Qar qız deyirdilər.

Bir dəfə bu qızın yaşıdları meşəyə mer-meyvə yığmağa gedirdilər. Onlar baba ilə nənənin yanına gəlib xahiş elədilər ki, icazə verin Qar qız da bizimlə meyvə yığmağa getsin.

Baba ilə nəvə əvvəlcə razılaşmadılar. Sonra nəvələrinin kədərləndiyini görüb, onun da rəfiqələri ilə getməsinə icazə verdilər.

Uşaqlar sevinə-sevinə, mahnı oxuya-oxuya meşəyə getdilər. Onlar meyvə yığmağa başladılar, bu kolun yanından o kolun yanına, o kolun yanından bu kolun yanına qaçdılar. Başları meyvə yığmağa necə qarışdısa, bir də gördülər ki, Qar qız yanlarında yoxdur. Onlar səsləri ilə bir qışqıraraq Qar qızı çağırırdılar. Ancaq qızcığaz onların səsinə eşitmədi. Qaranlıq düşdüyünü görən uşaqlar qorxdular və istər-istəməz kəndə sarı getdilər.

Qar qız meşədə meyvə toplaya-toplaya o qədər getdi ki, axırda yoldaşlarından ayrı düşdü, yolu azdı. Qaranlıq düşəndə yolu azdığını dərk eləyən qızcığazın meşədə özünü qorumaq üçün münasib bir ağaca çıxmaqdan başqa çarəsi qalmadı. Budağın üstündə özünə yer eləyən

uşaq acı-acı ağlamağa başladı:

*Mən azmışam meşədə,
Bir kimsəsiz guşədə.
Qəlbimə qorxu salır
Kiçik qaraltı, kol da.
Babamın gözü yolda,
Nənəmin gözü yolda.
Harda qaldı dostlarım,
Əllərim dönüb buza.
Üşüyürəm yamanca,
Kömək edin qar qıza!*

Qızcığazın səsinə eşidən bir ayı ağa-cın dibinə gəlib soruşdu:

-Qar qız, sən niyə ağlayırsan?

-Ayıcan, necə ağlamayım? Dostlarım məni azdırıb, özləri çıxıb gediblər.

-Narahat olma, ağacdan düş, mən səni babanın, nənənin yanına aparım.

-Yox, mən qorxuram. Qorxuram ki, ağacdan düşən kimi məni yeyəsən.

Ayı çıxıb getdi. Qar qız yenə ağlamağa başladı.

*Mən meşədə azmışam,
Əllərim dönüb buza.
Üşüyürəm yamanca,
Kömək edin qar qıza.*

Qızın səsinə eşidən kimi bir canavar gəldi və soruşdu ki, ay qız, niyə ağlayırsan?

Qız dedi:

-Necə ağlamayım, dostlarım məni

meşədə tək qoyub gediblər. Babamla nənəmin gözü yolda qalıb...

-Ay qız, düş aşağı, mən səni evinizə aparım.

-Yox, düşə bilmərəm. Sən məni yeyərsən.

Canavar da çıxıb getdi. Qız yenə ağlamağa başladı:

*Mən meşədə azmışam,
Əllərim dönüb buza.
Üşüyürəm yamanca,
Kömək edin qar qıza.*

Tülkü qızcığazın səsinə eşidib yaxına gəldi və soruşdu:

-Ay qız, niyə ağlayırsan?

-Necə ağlamayım? Meşədə azmışam. Dostlarım məni atıb gediblər. Nənəmlə babamın gözləri yolda qalıb.

Tülkünün qıza rəhmi gəldi və dedi:

-Qorxma, düş aşağı, mən səni evini-zə apararam.

Qız ağacdan düşüb tülkünün belinə mindi. Tülkü qaça-qaça qızı kəndə apardı. Quyuğu ilə qızın yaşadığı evin qapısını döydü. İçəridən səs gəldi:

-Kimdi qapını döyən?!

-Mənəm, Tülkü. Meşədə azan nəvə-nizi tapıb gətirmişəm.

Baba ilə nənə çox sevindilər. Qucaqlayıb nəvələrini öpdülər. Tülkünün qabağına süd, kəsmik, yumurta qoydular. Tülkü isə yemədi. Xahiş elədi ki, ona toyuq versinlər.

Baba ilə nənə tülküyə bir ağ, kök toyuq bağışladılar. Tülkü toyuğu dişinə alıb sevin-sevinə meşəyə qaçdı.

Tərcümə edib işləyəni: R.Y.Əliyev

